

Ng i Hà N i v n hay b t g p bóng dáng m t c già râu tóc b c ph , búi tóc c hành lúc thì trên xe buýt, lúc thì lang thang ph c . C b n trang ph c qu n áo c , đeo trên vai m t ng da có tua rua. L n đ u th y ông, nhi u ng i nh m t ng ông đeo ki m g đi t p Thái c c quy n. R i, ng i ta đ c th ng th c ti ng tiêu c a ông khi thì bên b h Hoàn Ki m, khi thì t i ngòi đ n trên Núi S a trong Bách Th o, lúc l i gi a ngày th trong Văn Mi u... C già nh ông tiên v i ti ng tiêu tao nhã đó là nhà giáo Lê Quang Châu, ng i đã làm ra ra cây tiêu 11 l c a Vi t Nam.

Cây tiêu 11 l

Nhà giáo Lê Quang Châu v n tr c kia đ y toán, gi đã ngh h u. Ông đ c sinh ra và l n lên trên ph Hàng Gai, Hà N i. Vì th , ông đ c h c Piano t khi m i lên 9 tu i nh ng cũng đ c h c th i sáo trúc dân t c và ch i c 2 nh c c này điều luy n. T khi cu c kháng chi n toàn qu c năm 1946 bùng n , gia đình ông t n c v Ý Yên, Nam Đ nh, c u h c sinh Châu ngày đó v h c tr ng D ng Chính, g n núi Su i Ngô Xá. Hàng ngày, c u bé lên núi Su i (Thanh Nê) ng i th i sáo nh ng b n nh c c a nh c s Văn Cao. Trong su t nh ng năm tháng tu i h c trò hay sinh viên khoa toán, chàng trai Hà N i đó không bao gi v ng m t trong các bu i bi u di n văn ngh .

Đ c giáo đ c bài b n và h c hành đ n n i đ n ch n, ông đ c gi l i làm gi ng viên CĐ S ph m Hà N i, r i l i v đ y toán t tr ng Chu Văn An, r i l i gi ng đ y chuyên ngành toán hi n đ i và v t lý t CĐSP Hà N i. R i nh ng năm cu i th p k 80 c a th k tr c, ông l i đ c c sang châu Phi làm chuyên gia giúp n c b n gi ng đ y môn toán. Gi thì ông thành th o c 4 ngo i ng : Anh, Pháp, B Đào Nha và ti ng Tây Ban Nha. Ng i ti p chuy n, đ c ông k cho nghe nhi u chuy n v Hà N i x a, v nh ng thú ch i tao nhã c a ng i Hà N i trong nh ng ngày T t nguyên đán. R i đ n chuy n cây sáo, cây tiêu, nh ng k ni m v nh ng l n th i tiêu bên b h Hoàn Ki m.

Ch i tiêu nhi u năm, chính ông Lê Quang Châu là ng i đã c i ti n hay có th nói là phát minh ra cây tiêu 11 l . Ban đ u, cây tiêu ch có 6 l , c Châu th y nó không đ âm v c đ ch i các nh c ph m “Su i M ”, “Thiên Thai” hay nh ng nh c ph m ti n chi n khác. Ông Châu đã c i ti n cây tiêu lên 8 l , 10 l và cu i cùng là 11 l . K l c h , hai bàn tay ng i ta ch có 10

ngón mà cây tiêu lại nh

11 . Tôi đã tr

c p đ

c ông Châu làm t

ng cây tiêu 11 và

h

ng đ

n cách ch

i, ngón tay cái c

a bàn tay trái s

ph

i b

t cùng lúc 2 và đ

ch chuy

n

n

t. Đáng ng

i t

m th

c nh

ng nh

ng ngón tay l

i thon dài và kh

e khi

n ông Châu b

t các

l

tiêu d

dàng và t

ng tiêu nghe tr

m hùng nh

t

ng ngàn x

a v

ng l

i. Các c

g

i đó là y

h

i t

đan đ

n.

Tiêu dao hành th

V

i cây tiêu 11 , ông có th

ch

i r

t nh

u b

n nh

c c

đ

n c

a n

c ngoài, nh

ng b

n

nh

c t

n chi

n. Nh

ng nh

c ph

m mu

n đ

i nh

“Serenade” c

a Torcelli ho

c Schubert; Tristesse c

a Chopin; Reverie c

a Schuman... Khi th

y nh

ng ng

i tr

tu

i yêu thích cây tiêu trúc c

a Vi

t Nam, ông say s

a gi

ng gi

i v

cây tiêu, v

cách ch

n trúc và cách khoét l

sao cho d

b

m ngón tay. Cây tiêu c

a c

Châu do khí h

u nên có v

t n

t nh

, c

l

y bằng d

nh gi

phom và trang trí cho cây tiêu khá l

m

t. Đ

ng chinh c

treo

đ

u cây tiêu cùng v

i 3 h

t c

u t

ng tr

ng cho “Thiên – Đ

a – Nhân”. H

i ra m

i b

t, c

Châu còn là ng

i nghiên c

u v

Kinh D

ch và hi

n đ

ng gi

ng b

môn khoa h

c này cho Trung tâm Unesco C

h

c Ph

ng Đông.

Nhìn v

bên ngoài, nh

u ng

i ví c

Châu nh

m

t

n s

tiêu dao. Nh

ng th

c ra không ph

i v

y tuy trông c

gi

ng m

t đ

o s

v

i mái tóc búi tó c

hành, qu

n áo c

truy

n nh

ng c

không ph

i

n s

. Hàng ngày, các bu

i sáng, c

Châu th

ng b

n c

trang, đeo tiêu r

i đ

o qua các ph

ph

ng Hà N

i. T

ng tiêu c

a c

không

n, không xa lánh nh

ng

n ào c

a đ

i th

ng. C

Châu th

ng mang t

ng tiêu c

a mình đ

n v

i m

i ng

i, khi thì

ven h

Hoàn K

m, khi thì

Bách Th

o, lúc khác l

i th

y c

Văn Mi

u gi

a ngày th

đông đ

úc. Nên c

v

n b

o c

không ph

i

n s

th

i tiêu mà là l

ng t

tiêu dao.

Nh

u l

n, ng

i ch

i tiêu

ven h

Hoàn K

m, m

i du khách đ

ng chân l

ng nghe t

ng tiêu c

a c

l

i cho c

m

t k

ni

m ri

ng, m

t câu chuy

n ri

ng. Mùa hoa L

c V

ng n

, c

ng

i đ

i cây 9 g

c mà th

i tiêu, nh

v

m

t ng

i b

n th

a niên th

u đã ngã xu

ng

chi

n tr

ng. L

n khác thì m

t Vi

t k

u M

đã khóc khi nghe t

ng tiêu c

a c

mà c

m th

y c

m

t tu

i th

b

ng ùa v

không đ

y đ

. R

i có m

t đôi tình nhân ng

i n

c ngoài, cô gái khi nghe t

ng tiêu c

a c

đ

ví nó nh

t

ng c

a “Ng

i cá Sirène”. Đôi tình nhân đ

ng nghe t

ng tiêu, nói chuy

n v

i nhau nh

ng c

v

n gi

i ngo

i ng

nên hi

u đ

c h

.

Trong ngôi nhà cũ

ngõ nh

trên ph

Kim Ng

u, nh

ng trang trí trong nhà c

ch

là b

c Thái c

c đ

do t

tay c

v

nh

ng chi

c tiêu, c

Lê Quang Châu k

nh

ng k

ni

m c

a cu

c đ

i,

trong đó có nh ng giá tr nhân văn c a m t ng i Hà N i đích th c. Qua nh ng câu chuy n b t t n đó, l p tr hi u thêm v nh ng gì mà Hà N i ngày nay không còn ho c ch còn r t ít.

Nh ng thú v nh t c Châu là tình th n l c quan và trí tu mình m n dù năm nay c đã h n 80 tu i.

Lê H ng Quang

